

MTK-Pohjois-Savo
Tehdaskatu 37
70620 Kuopio

LAUSUNTO

1/2

19.01.2022

LAUSUNTO

Maa- ja metsätalousministeriö
kirjaamo@mmm.fi

Maa- ja metsätalousministeriö
PL 30
00023 VALTIONEUVOSTO

Asia: Lausuntopyyntö luonnoksesta lannoitelainsäädännön ja siihen liittyvien lakien muuttamisesta

MTK- Pohjois-Savo yhtyy lausunnossaan MTK:n esittämään lausuntoon ja esittää omassa lausunnossaan lisäksi seuraavaa:

MTK - Pohjois-Savo pitää lain tavoitteita oikeina, jossa korostetaan korkealaatuisten lannoitevalmisteiden merkitystä maaperän puhtauden turvaamisen kannalta. Myös kiertotalouden tehostaminen on myönteinen asia. Ravinteiden käyttökelpoisuus kasveille ja vesistöjen kuormituksen vähentämien ovat hyviä tavoitteita, jotka tukevat myös suomalaisen maatalouden hyvää imagoa ja korkeaa laatua tuotannon kaikissa osissa.

Lannoitevalmisteiden raaka-aineiden puhtaus on tärkeää ja siitä tulee pitää huoli, kuitenkin siten, että meillä ei lannoitteiden hinnat saa nousta muita EU-maita korkeammalle tasolle. Lain tulee mahdollistaa toimivat lannoitemarkkinat ja kilpailun toimijoiden kesken. Jo nyt Suomessa lannoitemarkkinat ovat muutamien hallussa ja kilpailu ei toimi kuten muissa EU-maissa.

Lakiluonnoksen 6 § säätelee lannoitevalmisteiden sisältämän fosforin käyttöä. Pykälä koskee myös lantaa ja sen sisältämää fosforia. Lannoitevalmisteiden ja lannan mukana käytetyn fosforin määrien seuranta ja tilastointi koskevat myös viher- ja ympäristörakentamisessa käytettäviä lannoitevalmisteita. Tämä on hyvä asia, koska myös näistä aiheutuu ympäristökuormituksen riski. Ympäristökuormitusta ei siten tule laittaa pelkästään maatalouden piikkiin. Lakiluonnoksen perusteluissa on mainittu, että pykälän 1 momentin mukaan lannoitevalmisteiden ja lannan sisältämän fosforin käytön olisi perustuttava kasvin tarpeeseen maan eri fosforiluokissa. Lähtökohta on oikea, mutta kohta kaipaa täsmennystä, jotta meille ei synny ravinteiden käytön rajoitukseen liittyvää kilpailuhaittaa muihin EU-maihin verrattuna. Valtioneuvoston asetuksella tullaan antamaan tarkempia säännöksiä lannoitevalmisteiden ja lannan sisältämän fosforin käytöstä sekä tiedostojen sisällöstä ja järjestämisestä. Lakiluonnoksen perusteluissa todetaan, että ”nykyistä ympäristökorvauksen mukaista fosforisääntelyä on pidetty toimivana. Fosforinkäytön ympäristökorvauksen mukaisten rajoitusten siirtäminen tämän lain nojalla annettavaan asetukseen laajentaisi nämä rajoitukset koskemaan kaikkia viljelijöitä”.

Fosforilannoituksen enimmäismäärien sääntely lannoitelain nojalla annettavalla asetuksella on peruteltua. Nykyisen ympäristökorvauksen fosforirajojen siirtämistä sellaisenaan tulevaan asetukseen ei tule tehdä. Lannoitelainsäädännön pitää mahdollistaa nykyisten viljelykasvilajikkeiden satopotentialin hyödyntäminen ja korkean laadun tuottaminen fosforiluvultaan erilaisilla peltolohkoilla. Nykyiset ympäristökorvauksen fosforirajat eivät sitä kaikissa tapauksissa mahdollista. Jo nyt on tutkimusnäyttöä siitä, että peltojen fosforiluokat voivat heikentyä liikaa tyydyttävästä heikompaan nykyisillä ympäristökorvauksen lannoitustasoilla, mikä ei kestävästi kasvintuotannon kannalta ole järkevää.

Fosforilannoitus varastoon pitää olla jatkossakin mahdollista. Erityisen tärkeää tämä on karjanlannan ja kiertolannoitteiden käytössä ja monivuotisten kasvien viljelyssä. Fosforitasaus pitää olla siten tulevassa laissa ja setuksessa mukana. Myös karjanlantapoikkeus fosforille 15kg/ha pitää olla mukana laissa ja siihen annettavassa asetuksessa. Lannoitelailta ei siten tule lisätä kotieläintuotannon kustannuksia tai heikentää sadontuotto mahdollisuuksia.

Viljavuusanalyysin tulkintaa on muutettava siten, ettei multavuusluokan parannus laske suhteettoman paljon sallittua fosforimäärää kuten esimerkiksi välttävässä ja tyydyttävässä tilassa olevilla savimailla nykykäytännössä on tilanne. Sekä sallitut fosforirajat että analyysin tulkinta vaativat päivityksen, jossa otetaan huomioon maan multavuuden ja ravinteisuuden sekä viljelytekniikan myönteinen merkitys kasvinravitsemukseen ja ravinteiden hyödyntämiseen minimilain mukaisesti. On riski, että fosforin liika rajoittaminen johtaa mobilisoituvan typen tappioihin sekä heikentää kasvuun lähtöä, sadon tuleentumista sekä laatua. Nykyinen järjestelmä ei siten ole mitenkään toimiva, toisin kuin perustelutekstissä viitataan. Toinen vaihtoehto on, että nykyiset viljavuusluokitukset päivitetään, jonka jälkeen voidaan olemassa olevaan fosforiasetukseen tehdä tarvittavat muutokset.

MTK-Pohjois-Savo

Jari Kauhanen
toiminnanjohtaja